

INTERNACIA, Vlaams-nationalistisch blad uitgegeven te Antwerpen van 1930 tot 1933 met als ondertitel "Half Maandblad ter Internationalisatie der Vlaamsch Nationale Beweging".
Internacia verscheen vanaf 15 februari 1930 en was

bedoeld als reactie tegen de viering van 100 jaar België. Onder de kop "Goed heil Internacia!" bood **August Borms** onmiddellijk zijn steun aan: "Ik ken geen meer doelmatige anti-'30 werking, dan deze welke Internacia wil verwezenlijken: de buitenlandse bladen, de buitenlandse bezoekers voorlichten en hun doen inzien dat het 100ste jaar van België's bestaan tevens het 100ste jaar is van Vlaanderen's verdrukking (...). Heel de wereld moet vernemen wat die door Frankrijk aangestichte munitie van 1830 betekende, welke gevolgen voor Vlaanderen zij had (...)." Om een zo breed mogelijk publiek te bereiken publiceerde *Internacia* zowel bijdragen in het Nederlands als in het Duits, het Engels, het Frans en het Esperanto. Het eerste nummer vermeldde als hoofdredacteur gewezen activist **Firmin Mortier** en als beheerder spoorwegbeambte **Emiel Ilegems**, medewerker van *De Schelde*, van november 1927 tot maart 1933 secretaris van **Het Vlaamse Kruis** en naar verluidt (gewezen) communistisch sympathisant. Al van bij het tweede nummer kwamen redactie en beheer volledig in handen van Ilegems. Vanaf oktober 1930 beschikte *Internacia* ook over een eigen, gelijknamige uitgeverij. Tot de medewerkers van het blad behoorden **Jef van Eyck**, **Borms**, **Ward Hermans**, **Oscar G. Dangez**, **Arthur Faingnaert**, **Hugo van den Broeck**, de Nederlanders **Hendrik Brugmans** en **Johannes Hendrik Harder**, de Duitsers **H.W. Röhrig**, **Emil Gast** en **A.G. Lemke** en Waals separatist **Jean Daubret**, pseudoniem van de toen in Antwerpen wonende **Paul Ruscart**, internationalist en 'revolutionair socialist', maar ook bewonderaar van de *Action française*. Tal van bijdragen verschenen evenwel onder initialen of pseudoniemen.

Aanvankelijk toonde *Internacia* zich voorstander van het democratisch model, zag het in het Russisch sovjetregime ook positieve aspecten en was het pleitbezorger van een eerder pacifistisch antimilitarisme, met propaganda voor publicaties als *Van het Westelijk front geen nieuws* van **Erich Maria Remarque** en *Contre la guerre avec Einstein* van **Maurice Lecat**. Vrij veel aandacht werd besteed aan contacten met Waalse separatisten, met als achterliggende filosofie "als het maar tegen België gaat". Op 1 augustus 1930 kwam het in het Antwerpse **Vlaams Huis Malpertuus** tot een akkoord met *Le Toscin* van **René Tilman** en **Georges Truffaut**, spreekbuis van de Luikse organisaties *L'Action wallonne* en *Le Comité wallon* en het Brusselse *L'Avant Garde*. Inzet was de wederzijdse eerbiediging van de Vlaamse en Waalse grenzen. Tegelijk verschenen in *Internacia* al onmiddellijk pro-Duitse bijdragen waarin uitvoerig gesproken werd over de *Jahrhundertlanger Rassenkampf* van **Romanen** tegen **Germanen**, Vlaanderen werd voorgesteld als een "voorpost van het Germanendom", opgeroepen werd tot *allgermanische Solidarität* en stelling werd genomen tegen het 'Diktaat van Versailles' en de

overheveling van Eupen-Malmedy naar België. In 1931 schaarde *Internacia* zich achter de (derde) Raad van Vlaanderen van Borms en een jaar later achter de Vlaamsche Broederschap, het 'keurkorps' van de Raad en met secretariaat op Ilegems' adres.

Van meet af aan had *Internacia* met financiële moeilijkheden te kampen – einde 1931 was er sprake van "ruim 4000 frank" deficit – en het zou ze nooit te boven komen. Dat werd nog versterkt doordat Ilegems in 1930 zijn baan bij de Belgische staat kwijtspeelde, naar eigen zeggen wegens zijn inzet voor *Internacia*. Zijn pogingen om medio 1932 tot een samenwerking met het weeklad *Vlaanderen* van Robrecht de Smet te komen, liepen op niets uit en ook de oprichting van een Vlaamsch Persbureau kwam, bij gebrek aan geld en mankracht, niet van de grond. Mede door de verkiezingsoverwinningen van Adolf Hitler enerzijds en de verkiezingsnederlagen van de Vlaams-nationalisten anderzijds, maar allicht ook door de nijpende financiële situatie trad in de loop van 1932 een koerswijziging op. *Internacia* zag voortaan steeds minder heil in de 'parlementaire methode', distantieerde zich van een federalistisch concept, riep om een leidersfiguur en besteedde geen aandacht meer aan het Waals separatisme. Daubret was intussen uit de redactie verdwenen, evenals bijvoorbeeld Brugmans. Nieuwe medewerkers werden de gewezen activisten (activisme) Paul Vrijdaghs en Jules Bussens, geneesheer, dinaso en tijdens de Eerste Wereldoorlog vrijwilliger in het Duitse leger. Na de nieuwe verkiezingsoverwinning van Hitler van 5 maart 1933 werd steeds nadrukkelijker gesteld dat antimilitarisme louter ten doel moest hebben "het Belgisch leger-apparaat" te ontwrichten, zodat "de opmars van den 'bondgenoot' van Vlaanderen" zou worden "vergemakkelijkt". Wie die bondgenoot dan wel zou zijn was duidelijk: "Van nu af zien de denkende Vl. nationalisten in Duitsland enkel de bondgenoot, evenals onze activisten deden" (15 april 1933). Tevens nam *Internacia* het voor het Verdinaso op en verschenen er van de ene dag op de andere heftige anti-joodse en antisocialistische bijdragen. Berichten over gruwelijkheden in Duitse concentratiekampen werden, bij monde van Hermans, afgedaan als *greuelhetze* van 'marxistische jodenbladen': "er is geen werkloze, die zijn lot niet zou willen ruilen met dit van de bewoners van zulk een concentratiekamp" (1 september 1933).

Op 1 oktober 1933 werd de titel van het blad veranderd in *De Aanval*, "Dietsch Kampblad op het West-Germaansch Volkenfront", allicht een verwijzing naar Joseph Goebbels' blad *Der Angriff*. Nieuwe medewerkers waren J. Muktas, afkomstig uit de Vlaamsch-Nationale Blauwvoetbond van Borms en het Mechels Vlaamsch Nationaal Verbond van Hermans en Halm, pseudoniem van de Antwerpse dinaso en litterator Constant Soetewey, beter bekend onder zijn ander pseudoniem van

Kurt Köhler. Ilegems' engagement voor *De Aanval* leidde tot zijn uitsluiting als voorlopig lid van het Verdinaso. Op 29 oktober 1933 richtte Ilegems samen met Gabriel Mares, zoon van gewezen activist Pieter Mares en een tijd bestuurslid van het gewest Antwerpen van het **Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond** (AKVS), de Nationaal-Socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij (NSNAP) op. De organisatie nam klakkeloos het programma van de Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei van Hitler over, maar stierf al snel een stille dood. Op 24 december 1933 verscheen het laatste nummer van *De Aanval*.

De uitgeverij Internacia bleef nog een tijd voortbestaan. Vanaf 1934 drukte ze het AKVS-orgaan *De Witte Kaproen*. Datzelfde jaar werd ze opgeslorpt door de drukkerij-uitgeverij Kiliaan, met als beheerder-voorzitter Dangez, als bedrijfsleider Silvain van Horenbeeck en als artistiek leider Frans van Immerseel. Ilegems werd tot beheerder-bestuurder aangesteld. Zowel Dangez als Van Horenbeeck was afkomstig uit de **Kristene Vlaamsche Volkspartij** van René Lagrou en was bij de parlementsverkiezingen van 1932 in het arrondissement Mechelen opgekomen voor het **Vlaamsch Nationaal Verbond** van Hermans. Ze onderhielden ook contacten met het Verdinaso, waarvan Van Immerseel en Hermans lid waren. In een brochure van Dangez uit 1934 over Willem de Zwijger werd dan weer propaganda gevoerd voor de **Jong Nederlandsche Gemeenschap** en **De Dietsche Bond**. Kiliaan drukte ook *Het Vlaamsche Volk – Het Vlaamsche Land* van Raf Verhulst, waaraan eveneens gewezen Internacia-redacteuren als Muktas, Vrijdaghs, Van Eyck en Faingnaert (onder het pseudoniem van Leo Van Lierde) meewerkten. Kenmerkend voor het radicalisme van het bestuur van Kiliaan was de uitgave van Hermans' brochures *Jodendom, marxisme en wereldheerschappij* en *Vlaanderen, slagveld van Frankrijk*, waarin het hoofdstuk "Het zwarte gevaar: Negro-Gallië". Dat belette niet dat Kiliaan van september 1934 tot begin februari 1935 ook het 'links' georiënteerde blad *Het Sociaal Reformisme* van Jan Laureys drukte, spreekbuis van een gelijknamige beweging waarin intussen ook Mares was verzeild geraakt.

Tijdens de bezetting kwamen verscheidene medewerkers van Internacia en *De Aanval*, zoals Hermans, Bussens, Vrijdaghs en Soetewey, in ss-rangen terecht, terwijl bijvoorbeeld Muktas instructeur aan de Kaderschool van de **Nationaal-Socialistische Jeugd Vlaanderen** in Mechelen werd. Ilegems werd actief in de **Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen** en hij zou ook meewerken aan het goeddeels door ss'ers volgeschreven *Volk aan den Arbeid* (1942-1944), met als zusterorgaan *Les Hommes au Travail*, waarvan Ruscart hoofdopsteller was. Bij Internacia verschenen: E. Ilegems, *Een diatribe tegen Roemenië. Een staat voor de camera der objectieve beoordeling*, 1930; –

Dr. Smegeli (anagram van Ilegems), Vlaanderen voor en tijdens de revolutie van 1830. Een historische schets, 1930; – A.L. Faingnaert, Verraad of zelfverdediging. Een schets van het Vlaamsch aktivisme, 1930; – J. Schrijnen, De culturele eenheid in het volkswezen van Groot Nederland, 1930; – M. Vercammen, Jeugdbeweging, z.j. (1931); – J. van Eyck, Willem Prince van Oranje. Een heldenfiguur uit den grootschen vrijheidskamp der Nederlanden tegen de Spaansche overheersing, 1932 en 1933; – H.E. Jacobs, Drie brieven over franskiljonschen 'rechtszin', 1933; – J. Daubret, De militie, z.j.

Bij Kiliaan verschenen: W. Hermans, Jodendom, marxisme en wereldheerschappij, 1933; – W. Hermans, Onder de vuist van Frankrijk's munitiefabrieken; – O. Dangez (ed.), In het teken van Willem den Zwijger. Steenen voor het Groot Nederlandsch gebouw, 1933; – W. Hermans, Vlaanderen, slagveld van Frankrijk, 1934; – W. Hermans, West-Europeesche perspectieven. 't Wordend Dietschland in 't worden van den tijd, z.j. (1934?).

LITERATUUR: G. Provoost, Ward Hermans, 1977; – G. van Haver, Onmacht der verdeelden. Katholieken in Vlaanderen tussen democratie en fascisme. 1929-1940, 1983.

LIEVEN SAERENS